

เรื่อง ประเพณีสารทไทย กล้วยไข่เมืองกำแพง

รายละเอียด

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่นิยมปลูกกล้วยไข่กันมาก จนกลายเป็นพืชผลเศรษฐกิจทำรายได้เข้าจังหวัดปีหนึ่งๆ ประมาณ 100 ล้านบาท ทำให้ "กล้วยไข่" ที่ชาวสวนทั่วไป มองเป็นผลไม้พื้นๆ กลายเป็นของมีราคาขึ้นมาทันที และทำให้กำแพงเพชรเป็นเมืองที่มีฉายาว่า "เมืองกล้วยไข่" โด่งดังไปทั่วประเทศ แรกเริ่มทีเดียวนั้นเล่ากันว่าเมื่อ 60 ปีมาแล้ว ได้มีการปลูกสวนกล้วยไข่กันก่อนที่บ้านเกาะตาล ตำบลแสนตอง อำเภอขาณุลักษบุรี โดยชาวจีนชื่อนายหะคั้ง แซ่เล่า นำพันธุ์กล้วยไข่จากนครสวรรค์มาปลูก ต่อมาได้มีการขยายพันธุ์ออกไปตามท้องที่อำเภอต่างๆ ในที่สุด ไปปลูกมากในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากมีสภาพดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวยในการเพาะปลูกถึงขั้นนี้ จึงได้มีการรวมกลุ่มเพื่อขยายตลาดให้กว้างเพียงพอต่อผลผลิตทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความสนใจในกล้วยไข่เมืองกำแพงเพชร วิธีการส่งเสริมทางด้านการตลาดกล้วยไข่ที่หน่วยราชการและผู้ประกอบการทำสวนกล้วยไข่ช่วยกันจนประสบความสำเร็จมากทางหนึ่ง นั่นคือการจัดกิจกรรมของงานให้เกี่ยวข้องกับกล้วยไข่

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ในช่วงวันสารทไทย ประมาณเดือนกันยายนของทุกปี จะมีผลผลิตของกล้วยไข่ออกมามาก ดังนั้นทางจังหวัดกำแพงเพชรจึงจัดงานสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงเพชรขึ้น เพื่อเผยแพร่กล้วยไข่ซึ่งเป็นผลไม้พื้นเมืองของจังหวัด และเป็นการส่งเสริมการขายกล้วยไข่ ของดี ของเด่น ประจำจังหวัดกำแพงเพชร ภายในงานมีกิจกรรมให้ร่วมสนุก มากมาย เช่น การประกวดกล้วยไข่ดิบ-สุก ชมขบวนแห่รถที่ประดับตกแต่งด้วยกล้วยไข่อย่างประณีต สวยงาม ชมการแสดงต่างๆ และร่วมพิธีกวนกระยาสารทกระทะหลวง นอกจากนี้ยังจัดให้มีการประกวดและจำหน่ายกล้วยไข่ การแข่งขันกวนกระยาสารท กวนข้าวกระยาทิพย์ งานนิทรรศการทางการเกษตร การออกร้านจำหน่ายสินค้าและการแสดงมหรสพต่างๆ การออกร้านจำหน่ายสินค้า 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ณ บริเวณลานโพธิ์ หน้าที่ว่าการอำเภอเมือง จ.กำแพงเพชร ในงานนี้ทุกท่านจะได้ชิมกระยาสารทแสนอร่อยจากยอดฝีมือที่ชนะเลิศการประกวดจากปีก่อนๆ รวมถึงกิจกรรมผ้าป่าแถว กิจกรรมทางพุทธศาสนา ที่เป็นประเพณีดั้งเดิมตั้งแต่พุทธกาล สารท เป็นคำของอินเดีย หมายถึง ฤดู ตรงกับฤดูในภาษาอังกฤษว่า Autumn แปลว่าฤดูใบไม้ร่วง อยู่ในระหว่างฤดูฝนกับหนาว สำหรับคนไทย สารทเป็นการทำบุญกลางปีซึ่งตรงกับวันสิ้นเดือน 10 หรือวันแรม 15 ค่ำเดือน 10 ในอดีตพิธีนี้เป็นของพราหมณ์มาก่อน กล่าวคือเมื่อถึงเดือน 10 เป็นฤดูที่ข้าวสาาลีในนาออกรวงอ่อนเป็นน้านม ผู้คนพากันเก็บเกี่ยวรวงข้าวสาาลีอันเป็นผลแรกได้มาทำมรุธบายาสและยาคุเลี้ยงพราหมณ์เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่ข้าวในนา อีกประการหนึ่งคือทำเพื่อเช่นไหว้บูรพชน คือ ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ล่วงลับไปแล้ว ต่อมาผู้ที่เคยนับถือศาสนาพราหมณ์แล้วกลับมานับถือพระพุทธศาสนา เมื่อถึงคราวที่เคยทำบุญตามฤดูกาลให้แก่พราหมณ์ ก็จัดทำถวายพระสงฆ์เหมือนที่เคยทำแก่พราหมณ์ ถือกันว่าการทำบุญด้วยของแรกได้เป็นผลานิสงส์อย่างยิ่ง และเมื่อทำบุญแล้ว มักจะกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว การทำพิธีอุทิศให้แก่ผู้ตายของชาวฮินดูเรียกว่า "ศราท" ออกเสียงเหมือนกับคำว่า "สารท" ในภาษาไทย ซึ่งเป็นชื่อฤดู สำหรับอาหารที่ทำในเทศกาลสารทถวายพระสงฆ์นี้ เรียกว่า "กระยาสารท" แปลว่า "อาหารที่ทำให้ฤดูสารท" โดยส่วนผสมของกระยาสารทไทยนี้จะประกอบไปด้วยข้าวดอก ข้าวเม่า ถั่วลิสง งา นำมาคั่วให้สุกเสียก่อน แล้วจึงนำมากวนกับน้าอ้อย กวนให้เหนียวกรอบเกาะกันเป็นปึกจะทำกรอบเป็นก้อนหรือตัดเป็นชิ้นๆ ห่อด้วยใบตองแห้งใส่ไว้ในโหลหรือบิ๊บ ซึ่งหลังจากจัดทำถวายพระสงฆ์แล้วมักจะนำไปแจกจ่ายเพื่อนบ้านเพื่อความ เป็นสิริมงคล

ประเพณีสารทไทยกล้วยไข่เมืองกำแพงเป็นประเพณีที่จัดขึ้นในช่วงวันสารท เดือน 10 ประมาณปลายเดือนกันยายน หรือ ต้นเดือนตุลาคมของทุกปี ซึ่งจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลผลิตทางการเกษตรที่นำชื่อเสียงและทำรายได้ให้แก่จังหวัดเป็นอย่างมาก คือ กล้วยไข่ ในงานจะมีการประกวดกล้วยไข่ประกวดพืชผลทางการเกษตร พิธีกวนข้าวกระยาทิพย์ ซึ่งเป็นพิธีเก่าแก่ตั้งแต่ครั้งพุทธกาล การกวนกระยาสารท การแสดงสินค้าพื้นเมือง ประกวดการตกแต่งรถขบวนแห่อย่างวิจิตรตระการตาด้วยส่วนประกอบต่างๆ ของต้นกล้วยไข่ นับเป็นงานประเพณีสำคัญที่จังหวัดจัดเป็นประจำทุกปี

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คำสำคัญ : สารทไทย งานกล้วยไข่

ที่มา : <http://www.sawadee.co.th/thai/kamphaengphet/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-05

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=133&code_db=610004&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology